

Denne bog er en af to små bøger af Nadeem Irani,
der forklarer centrale begreber fra islam.

Den anden bog er *Islamisk lov. Om sharia og andre begreber*,
DIIS 2008



DIIS · DANSK INSTITUT FOR INTERNATIONALE STUDIER

NADEEM IRANI

ISLAM OG DEN ISLAMISTISKE IDEOLOGI

EN KORT INTRODUKTION

ISBN 978-87-7605-260-7



9 788776 052607

NADEEM IRANI

ISLAM OG DEN ISLAMISTISKE IDEOLOGI

EN KORT INTRODUKTION



DIIS · DANSK INSTITUT FOR INTERNATIONALE STUDIER

© København 2008
DIIS, Strandgade 56
1404 København K
Tlf: 32 69 87 87
E-mail: diis@diis.dk
Web: www.diis.dk

ISBN: 978-87-7605-260-7

Redaktør: Anni Kristensen
Grafisk design: Carsten Schiøler

Fotos:

s. 4 AP, Ahmed al Husseini
s. 14-15 AP, Rahmat Gul
s. 25 AP, Atta Awisat
s. 28-29 AP, Musadeq Sadeq
s. 34-35 AFP, Jean-Philippe Ksiazek
s. 45 AP, Kevin Frayer
s. 48-49 Polfoto, Rahimullah Yousafzai

Tryk: Gullanders Bogtrykkeri A/S

Pris: 40,00 kr. inkl. moms

Bogen kan bestilles på www.diis.dk

eller på
Nordisk Bog Center A/S
Bækvej 10-12
4690 Haslev
Telefon 56 36 40 00
Fax 56 36 40 39
E-mail: nbcinfo@nbcas.dk

FORORD

Islam har i de senere år fået enorm opmærksomhed i Danmark og i Vesten generelt. Politiske begivenheder i de muslimske lande, og begivenheder, der har involverer de muslimske befolkningsgrupper i Europa, er omdrejningspunkt for mediernes og befolkningernes interesse for islam, muslimer og islamisme. Specielt terrorangrebet på World Trade Center i New York den 11. september 2001 har skabt frygt for sammenstød mellem kulturer og har forstærket interessen for at vide mere.

Det er blevet klart for mig, at der i den offentlige debat hersker uklarhed om begreberne, når vi taler om islam, muslimer og islamisme. Denne lille bog giver en kort introduktion til, hvad islam er og hvad muslimer tror på. Og den gennemgår kort ideologien bag den specifikke form for islamisme, herunder salafismen, som vi har set vokse frem i Europa de seneste år. Bogen er dermed et forsøg på at



forklare begreberne og at bidrage til at afmystificere islam og muslimer og ikke mindst klargøre forskellen på islam og islamismen.

Nadeem Irani
December 2007

ISLAM

EN VERDENRELIGION

Islam er næst efter kristendommen den mest udbredte religion i verden med ca. **1,2 milliarder troende**. Muslimer udgør **majoriteten i 56 lande**, heriblandt lande som Indonesien, Pakistan, Bangladesh, Afghanistan, Egypten og Nigeria. Derudover findes der store muslimske befolkningsgrupper i Indien, Kina, de centralasiatiske lande, Rusland og i mange europæiske lande. Alene inden for EU's grænser regner man med, at der findes et sted mellem 15 og 20 millioner muslimer.

ISLAM BETYDER UNDERKASTELSE

Ordet **islam** er arabisk og betyder 'underkastelse' eller 'hengivelse'. Underkastelse i den forstand, at Gud får mennesket til at underkaste sig og på den måde sikrer, at det hengiver sig til et liv i overensstemmelse med de ønsker, som Gud har for sine skabninger. Når man accepterer islam, accepterer man også Guds regler for menneskeheden, som de er nedfældet i Koranen. Muslimer er del af den samme **umma**, et abstrakt transnationalt broderligt trosfællesskab, der giver individerne en fællesskabsfølelse og forpligter dem til at varetage fællesskabets interesse, underkastet Guds vilje. Når muslimer accepterer islam, accepterer de dermed samtidig at underkaste sig islams regler for, hvordan de skal leve deres personlige, sociale og spirituelle liv – dog med den lille tilføjelse, at muslimer ligesom alle andre tolker og anvender religionens budskaber efter eget forgodtbefindende og temperament.

EN GUD OG FLERE PROFETER

For at blive muslim kræves det, at man bekender sig til islam ved at sige trosbekendelsen, **Shahada**, på arabisk. Der stilles ikke nogen særlige krav om en optagelsesceremoni som i kristendommen. En person er at betragte som muslim, når han helhjertet fremsiger følgende trosbekendelse: "Jeg bevidner, at der ingen gud er foruden Gud [Allah], og at Muhammed er Hans profet". Den første del af denne trosbekendelse viser, at islam er en absolut mono-teistisk religion. Det vil sige, at den troende bekræfter, at **Allah** er den eneste gud, og at ingen kan sidestilles med Allah. Allah er den almægtige, skaberen af alt og menneskeheds dommer. Den anden del af trosbekendelsen fastslår, at **Muhammed** ikke alene er **profet**, men også Guds sendebud. Profetlæren er central i islam, idet Allah har valgt at tale til menneskeheden igennem sine profeter, heriblandt Jesus, Moses og Muhammed. Islam omfatter og anerkender en række profeter før Muhammed. Abraham, Moses og Jesus er alle nævnt i Koranen. De har

ifølge islam alle forkyndt den rette lære om én Gud, men deres budskaber er senere blevet fejlfortolket og ukorrekt redigeret af mennesker til deres egen fordel. Muslimer tror altså på alle de profeter, der er nævnt i Det Nye og Det Gamle Testamente. Dertil kommer, at for muslimer var profeten Muhammed blot et almindeligt menneske. Men på grund af sin forbilledlighed blev han udvalgt af Gud til at overbringe Hans budskab til menneskeheden. Profeten var altså ikke selv guddommelig, som Jesus er i kristendommen. Derfor kan Profeten være et forbillede for alle mennesker, fordi han var et menneske, og ikke et uopnåeligt ideal, som Jesus er for kristne.

For muslimer var profeten Muhammed den, der bragte den sidste og endegyldige **åbenbaring**. Muslimer anser Muhammed for at være "profeternes segl" fordi hans profeti bekræfter og fuldstændiggør alle tidligere åbenbarede budskaber. Islam bliver altså ikke betragtet som en ny religion, men som fuldstændiggørelsen af den religion, som Gud siden Adam har ladet menneskeheden få indsigt i.

KORANEN

Guds budskab til menneskeheden blev åbenbaret for profeten Muhammed og nedskrevet i **Koranen**, muslimernes hellige bog. Muslimer tror på, at Koranen blev overbragt af ærkeenglen Gabriel og åbenbaret til Muhammed over en periode på mere end to årtier. Åbenbaringerne startede i år 610 og sluttede ved Profetens død i år 632 e.Kr.*

Den tredje kalif, Uthman ibn Affan, fik åbenbaringerne samlet i Koranen ca. 20 år efter Profetens død. Den var dog allerede blevet nedskrevet i samlet form under den første kalif, Abu Bakr as-Siddiq, og denne samling dannede en del af grundlaget for nedskrivningen af selve Koranen. Der er enighed blandt muslimer om, at denne version af Koranen repræsenterer de sande åbenbaringer med de

* Muslimeres kalender følger måneåret og starter i år 622 ved Profeten og hans følges udvandring fra Mekka til Medina. Et måneår er typisk 11 dage kortere end et solår.

uændrede ord fra Allah. Derfor er Koranen den vigtigste kilde til islams troslære, etik og retslære.

Koranen består af 114 kapitler af forskellig længde, kaldet **sura**. Disse suraer indeholder forskellige antal vers, varierende fra 3 til 286, og er ikke struktureret eller opdelt efter emne eller det tidspunkt, de blev åbenbaret, men efter længde.



DE FEM SØJLER – RELIGIØSE RITUALER OG PLIGTER

Den troende muslim har en række religiøse ritualer og pligter, **fard**. Inden for islam har man således fem “søjler”, som enhver muslim er forpligtet til at følge: For det første skal alle muslimer bekende sig til islam ved at sige trosbekendelsen, **Shahada**. For det andet påbyder Koranen muslimer at bede, **salat**, fem gange i døgnet. For det tredje er alle muslimer forpligtet til at betale en religiøs afgift, **zakat**, der har til formål at hjælpe de økonomisk trængende. For det fjerde påbyder Koranen muslimer at faste, **sawm**, under **ramadanen**, der er den 9. måned i det islamiske kalenderår. Denne faste begynder hver dag ved daggry og varer til solen går ned. For det femte påbyder Koranen, at alle muslimer mindst en gang i livet foretager en pilgrimsrejse, hajj, til Mekka, hvis det på nogen måde er muligt.*

* Mekka i Saudi-Arabien er muslimernes helligste by og profeten Muhammeds fødested.

EN RELIGION, TO GRUPPER: SUNNI- OG SHIAMUSLIMER

Islam er en verdensreligion, der praktiseres af mennesker i forskellige kulturer i Asien, Afrika, Amerika og Europa. Derfor findes der kulturelle uoverensstemmelser mellem muslimer. Men der er ikke forskellige trosretninger inden for islam, som det er tilfældet inden for kristendommen. Alle muslimer er enige om grundpillerne i islam, dvs. Gud, Koranen, profeten Muhammed og de fem søjler. Men emner som religiøst og politisk lederskab, fortolkning af islamisk lov og forholdet til moderniteten og til Vesten har skabt splittelse mellem muslimer, og det har resulteret i flere forgreninger. Det var netop uoverensstemmelsen om lederskabet efter profeten Muhammeds død, der resulterede i opsplitningen af muslimerne i de to hovedgrupper, **sunnimuslimer** og **shiamuslimer**.

LEDERSKAB EFTER MUHAMMEDS DØD

Efter Profetens død var der ikke klare retningslinjer for, hvem der skulle være den næste politiske og religiøse leder. Den største og mest dominerende gruppe af de eksisterende muslimer – en gruppe som vi i dag kender som **sunnimuslimerne***, der udgør cirka 85 % af alle muslimer i verden – mente at det var vigtigt, at lederen, **kaliffen**, blot skulle have en politisk rolle og ikke være en religiøs leder. Det var baseret på den generelle enighed blandt muslimer om, at profeten Muhammed var den sidste profet og dermed den sidste, der kommunikerede Guds vilje direkte. Den nye leder skulle derfor blot tjene som troens beskytter, men ikke nyde nogen særlig religiøs status. Den anden gruppe som i dag kendes som **Shiamuslimerne**, udgør de resterende 15 % af alle muslimer. De var og er af den opfattelse, at lederen burde nedstamme fra Profeten selv og ikke kun skulle være en politisk, men også

* Betegnelsen **sunni** stammer fra **sunna** som igen refererer til profeten Muhammeds sædvaner og levevis. Alle muslimer følger denne levevis, men sunnimuslimer understreger vigtigheden af den gennem deres navn.

en religiøs leder. Derfor var **Ali ibn Abi Talib**, Profetens svigersøn og fætter, ifølge shiamuslimerne, den retmæssige efterfølger til Profeten. Ifølge shia-islam blev Muhammeds lederskab og spirituelle autoritet nemlig videregivet til hans slægtninge, med Ali ibn Abi Talib som den første arvtager*. Shia-islam er opdelt i forskellige grupperinger, hvoraf **Tolverne** og **Ismailiterne** er de mest dominerende. De generelle uoverensstemmelser shiamuslimerne imellem skyldes basalt set uenighed om antallet af **imamer**, efterfølgere af Ali, som den enkelte gruppe anerkender som ledere.

Sunnimuslimer udgør klart majoriteten i de fleste muslimske lande, herunder lande som Saudi-Arabien, Egypten, Afghanistan og Pakistan. Shiamuslimer udgør flertallet i lande som Iran, Irak, og Bahrain. I Libanon, som ikke har nogen egentlig majoritet, udgør shiamuslimer den største minoritet.

* Det er også heraf, at betegnelsen shia' udspringer. Shia' kommer af kombinationen *shiatun Ali*, som betyder 'Alis tilhængere/parti'.

ISLAMISMEN

ISLAM ER IKKE ISLAMISME OG ISLAMISME ER IKKE ISLAM

Islamismen er en politisk ideologi, der som udgangspunkt ønsker et samfund baseret på værdier, som de mener eksisterede i islams tidlige alder. Den islamistiske ideologi må ikke forveksles med eller bruges som synonym for muslimer og islam, som vi kender religionen i dag. Det er vigtigt at understrege, at ud af verdens omkring 1,2 milliarder muslimer udgør islamisterne kun en meget lille del, og at de militante islamister igen kun udgør en brøkdel af det samlede antal islamister. Islam er for muslimer et altomfattende system som beskrevet tidligere, men majoriteten af muslimer har ingen hverken skjult eller åben hensigt om at etablere et islamisk styre – modsat den lille gruppe af islamister.

DRØMMEN OM DET ISLAMISTISKE SAMFUND

Betegnelsen **islamist** blev oprindeligt brugt til at beskrive en islamisk politisk eller social aktivist i islams tidlige tid. Islamister, **al-islamiyyun**, som vi kender dem i Europa, er drevet af at få deres ideologiske version af islam implementeret som grundpillerne i stater og samfund. Islamismen har altså til formål at skabe en islamisk stat, **et kalifat**, der er underlagt **sharia**, islamisk lov (for en kort introduktion til sharia, se Nadeem Irani: *Islamisk lov. Om sharia og andre begreber*. DIIS 2008). Uenigheden om, hvordan en sådan stat skal se ud, og hvordan den skal opnås, er en af kerneårsagerne til, at der inden for islamismen findes mange forskellige undergrupper.

SALAFISMEN

En af undergrupperne er **salafismen**. Ordet **salafi** refererer til de tidlige muslimer – det kommer af **salaf**, som betyder 'forfædre' eller 'de første generationer', og eksplicit hentyder til de første tre generationer af muslimer, der fulgte profeten Muhammed. **Salafisterne** er en sunniislamsk gruppe, der er specielt inspireret af den **hanbalistiske** reformist og jurist **Ibn Taymiyyah** (1263-1328) – uden at de nødvendigvis derfor skal opfattes som underlagt **den hanbalistiske retsskole** – og de senere **Muhammed ibn Abd al-Wahhab** (1703-1792) og **Sayyid Qutb** (1906-1966).*

* Den hanbalistisk retsskole er en af fire dominerende sunniislamske retsskoler. Se evt. Nadeem Irani: *Islamisk lov. Om sharia og andre begreber*. DIIS 2008).



SANDFÆRDIGE MUSLIMER OG MODERNE MENNESKERS FORFALD

For islamisterne udgjorde **de første tre generationer** af muslimer de sandfærdige og rene muslimer, som det perfekte eksempel på, hvordan muslimer bør praktisere deres religion, og hvordan et samfund bør indrettes. Islam og de islamiske samfund er i islamisternes øjne blevet ledt i for-dærv, med amoralsk slaphed og uislamisk afgudsdyrkelse til følge. Det er en udvikling, som de især anser regeringerne i de islamiske lande for at have bidraget til. Islamisterne ønsker derfor at rense islam og bringe samfundene tilbage til den uspolerede og rene islam, som den blev åbenbaret til og fremlagt af profeten Muhammed. Dermed anses nutidig islamisk praksis, så som at tilbede profeter, at dyrke idoler og overtro også for fundamentalt uislamisk. Ritualer, som for eksempel at fejre en profets fødselsdag, tilbedelse af profeternes gravsteder osv, betegnes som **shirk**: at sætte noget eller nogen i Guds sted. For nogle islamister er demokrati derfor at betegne som shirk,

idet Gud har eneret til at herske over jorden og lave regler. Mennesket er sat på jorden for at forvalte Guds love. Det er med denne begrundelse, at disse islamisterne anser demokrati for shirk – det frarøver Gud suveræniteten. Shirk er derfor også i fundamental modsætning til monoteismen og islam og når noget er shirk, anses det for ikke at være i tråd med god islamisk tro. Islamisterne er generelt modstandere af sufimuslimer og shiamuslimer, som de anser for at være kættere, der tilbeder og dyrker idoler og overtro.*

*Sufismen er en gren af islam, der bekender sig specielt til mystikken i islam. Sufimuslimer udtrykker deres kærlighed og forbindelse til Gud igennem poesi og spirituelle former.



پایما
CREAM
HAIR COLOR
F&S
Daily Shiny
Natural Black Hair

45 BLACK
Paima
HAIR COLOR
with
Conditioner

25% EXTRA
Rs. 25.00
Paima
SHAMPOO
Daily Use
For Normal To Dry Hair

شامپوی پاکتی پریمامحافظ موی شاست
شرکت های حکمت و حاجی زاده لمیند
رس : مندوی جدید کراچی، مکان نمبر 187 اہلی 195
تیلیفون : 33735



TRE SLAGS ISLAMISTER

Islamisterne som udgør en begrænset og lille del af verdens muslimer kan groft deles ind i tre kategorier: integrationsorienterede, antiintegrationsorienterede og militante.

DE INTEGRATIONSORIENTEREDE

Størstedelen af islamisterne tilhører den **moderate, integrationsorienterede** kategori, som accepterer strukturen og autoriteten i de samfund, de befinder sig i. De integrationsorienterede islamister anerkender og accepterer statens autoritet og forsøger med de tilgængelige demokratiske og parlamentariske midler at forandre samfundet mod deres ønskede mål – det rene samfund, som det fandtes i islams tidlige alder. Eksempler på integrationsorienterede islamister er **Det Muslimske Broderskab** i Egypten eller **AKP** i Tyrkiet.

DE ANTIINTEGRATIONSORIENTERED E

De **antiintegrationsorienterede islamister** ønsker ikke at integrere sig i samfundet og ønsker heller ikke at benytte sig af parlamentariske rettigheder til at forandre samfundet. De anerkender statens autoritet og dens lovgivning, men de billiger den på ingen måde, idet de anser den for at være shirk. De antiintegrationsorienterede islamister forsøger således med fredelige metoder at modarbejde statens monopol, for at kunne etablere deres eget mål – en islamisk stat. Disse ikkevoldelige islamister forsøger ved brug af deres frihedsrettigheder at forme folkestemningen imod en given stats struktur og i stedet arbejde for en transnational islamisk stat, et kalifat. Det er i denne gruppe, at islamister som **Hizb ut-Tahrir** er placeret. Hizb ut-Tahrir har ca. 100 medlemmer i Danmark, ud af Danmarks i alt 180.000 muslimer (tal fra 2007).

DE MILITANTE

Den sidste og mindste kategori er **de militante islamister**. De udgør som nævnt en meget lille gruppe af islamisterne. De militante islamister modsætter sig staten og dens autoritet og forsøger at modarbejde den med vold. De ønsker at nedkæmpe de, for dem at se, korrupte og vestligt dominerede antiislamiske regimer, der leder de muslimske lande i moralsk fordærv. Kun ved brug af vold anser de det for muligt at opnå deres mål – en ren og uspolet islamisk transnational stat. Det er i denne kategori, vi finder organisationer som **al-Qaeda**.



I 200-TALS-IDEOLOG VAKT TIL LIVE

Den førnævnte teolog fra 1200-tallet, **Ibn Taymiyyah**, spiller en særlig rolle for de militante islamister. Han er den eneste hanbalitiske teolog, der har ytret, at når regeringer, ledte islamiske lande på måder, der var uforenelige med islam (og derfor var skyldige i en alvorlig synd) kunne de styrtes, og lederne dræbes. Hans synspunkt står i modsætning til de **traditionelle sunniteologer og -jurister**, som var, at selvom en hersker/regent var skyld i synd, var det vigtigere at opretholde den sociale orden, end at straffe herskeren/regenten for hans dårlige karakteregenskaber. Deres argument var, at det var Gud og kun Gud, der havde magten til at dømme syndere og afgøre, hvorvidt de skulle leve eller ej. Af denne grund mente de traditionelle teologer, at herskere/regenter og regeringer ikke kunne dømmes af deres undersåtter. I det hele taget kunne intet menneske efter deres mening dømmes, om et andet menneske var rettroende eller ej – det var op til Allah.

For Ibn Taymiyyah var denne opfattelse dog ikke tilstrækkelig. Det var hans observering af mongolerne under Djenghis Khan der lå til grund for hans holdning. Selvom mongolerne havde konverteret til islam, fortsatte de med at følge Djengis Khans såkaldte yasalovkodeks i stedet for den islamiske sharialovgivning. For Ibn Taymiyyah var mongolerne derfor at betragte som kættere og ikke spor bedre end de afgudsdyrkere, der havde eksisteret i landet før islams indpas. I en fatwa erklærede han derfor mongolerne for hedninge, der skulle bekæmpes. Som forfatteren John L. Esposito skriver om emnet: “Denne fatwa skabte præcedens: Selvom mongolerne hævdede at være muslimer, gjorde deres undladelser med hensyn til at indføre sharia dem til frafaldne og derfor et lovligt mål for jihad. Muslimske borgere havde derfor ret, endda pligt, til at gøre oprør imod dem og føre jihad”. (John L. Esposito, *What everyone needs to know about Islam*, Oxford University Press, 2003, side 54)*

* En fatwa er en islamisk juridisk udtalelse. For en nærmere forklaring, se Nadeem Irani: *Islamisk lov. Om sharia og andre begreber*. DIIS 2008.

Ibn Taymiyyahs synspunkter og verdensanskuelser bliver nu igen vakt til live, idet de har inspireret mange militante islamister, såsom Sayyid Qutb, Osama Bin Laden og Ayman Al-Zawahiri i deres modstand mod Vesten og “uislamiske” regeringer i den muslimske verden. Synspunkterne har spillet en afgørende rolle i det 19. og 20. århundrede, og Ibn Taymiyyahs begrebsverden fik sin genopblomstring i 1990'erne med Osama bin Ladens terrornetværk al-Qaeda. Ibn Taymiyyahs værker bliver ivrigt brugt af al-Qaeda, og hans synspunkter kan findes gengivet i diverse al-Qaeda-manualer.

De militante islamister er for de flestes vedkommende stærke modstandere af de fire grundlæggende sunniislamske retsskoler,* og mener i stedet, at Koranen og sunna, dvs. Profetens sædvaner, er nok til at vejlede rettroende muslimer.

* For at undgå modstridende fortolkninger og domsafsigelser i årene efter profeten Muhammeds død udviklede islamiske retslærde op gennem 800-tallet en islamisk retsvidenskab kaldet fiqh. Den skulle skabe konsensus, udrede og standardisere brugen af islamisk lov. Blandt sunnimuslimerne etablerede der sig fire retsskoler, madhabib, der alle var opkaldt efter deres stifter: den hanafitiske retsskole efter Abu Hanifa, den malikitiske retsskole efter Malik ibn Anas, den shafitiske retsskole efter al-Shafi'i og den hanbalistiske retsskole efter Ahmad ibn Hanbal. For en uddybning, se: Nadeem Irani, Islamisk lov. *Om sharia og andre begreber*, DIIS 2008.

JIHAD

Begrebet **Jihad** bliver brugt jævnligt af de vestlige medier, når de skal forklare islamisternes vold. Men jihad kan ikke oversættes direkte til “hellig krig”, sådan som vestlig medier ofte gør. Det er et langt mere kompliceret begreb. Jihad betyder på arabisk at **kæmpe** eller at **stræbe** efter noget. Det er den daglige kamp alle muslimer bør kæmpe imod det onde og mod alt det, der ifølge islam anses for at være skadeligt. Den skal fremme alt det, der i islam anses for at være det gode. Det er ikke kun en fysisk kamp, men også en åndelig eller spirituel kamp, der omfatter menneskelige handlinger og tanker. I islamisk litteratur opereres der med fem forskellige slags jihad:

1. **Sjælens og hjertets jihad**, *jihad bin nafs/qalb*, er den indre jihad og referer til den daglige kamp muslimer kæmper mod sig selv, for at fremme deres gode bevidsthed og blive bedre personer.
2. **Tungens jihad**, *jihad bil lisan*, er kampen mod det onde, der kæmpes med ord. Det kan være i form af missionsarbejde, dawa, prædikener, (*khutbahs*) eller på anden vis, hvor man fremmer det gode med ordets kraft.

3. **Pennens jihad**, *jihad bil qalam/ilm*, er kampen for Guds vilje igennem studier af islam, redegørelser og forklaringer igennem skrift. Det omfatter også den indsats man leverer inden for videnskaben.
4. **Håndens jihad**, *jihad bil yad*, er den kamp man kæmper mod alt det onde igennem krop, helbred og arbejdsindsats. Det kan blandt andet være en pilgrimsrejse, *Hajj*, at tage sig kærligt af sine gamle forældre, at yde økonomisk støtte til jihad og at deltage i politiske aktiviteter for at fremme islam.
5. **Sværdets jihad**, *jihad bis saf* eller *qital fi sabilillah*, er væbnet kamp for Gud.

Jihad er altså ikke blot “hellig krig”. Det har for mange muslimer en meget positiv betydning, hvor det blandt andet har en apolitisk og spirituel form. Jihad kan f.eks. være en stræben efter at blive et bedre menneske ved at tage sig af dem, der ikke kan tage vare på sig selv.

MODERNE UVIDENHED – DEN NY JAHILIYYAH

Et andet begreb, der også siden 1990'erne har fået en del opmærksomhed fra islamisternes side, er begrebet **jahiliyyah**, en islamisk betegnelse for den præislamiske tid, som var præget af "uvidenhed". Jahiliyyah refererer til den tid, hvor islam endnu ikke var blevet åbenbaret for mennesket, og hvor man derfor levede i et amoralsk samfund uden viden om den ene og sande Gud og Hans guddommelige love. Jahiliyyah er blevet genoptaget af islamistiske ideologer som **Abu al-Ala Mawdudi** og **Sayyid Qutb**. De fortolker den sekulære modernitet som den nye jahiliyyah, hvor mennesker dominerer andre mennesker frem for at underkaste sig Gud. Denne jahiliyyah omfatter både regeringer, institutioner og ideologier, der baserer sig på andre værdier end Guds. Ifølge de islamistiske ideologer tror mennesker i den moderne verden, at de kan indrette den på basis af menneskeskabte værdier, men de glemmer, at suveræniteten kun tilhører Gud – og at de derfor nødt til

at indrette samfundet i overensstemmelse med de guddommelige love og regler, som Gud har opstillet i åbenbaringerne. Den eneste mulighed for at rette op på samfundet er efter denne opfattelse at implementere islamiske love, værdier og principper. De militante islamister gør brug af sådanne fortolkninger, i form af **tafsir**, til at retfærdiggøre væbnet kamp, jihad, mod de sekulære regimer.

TAFSIR

Tafsir betyder 'forklaring' og er kommentarer til og forklaringer på Koranens tekster. De bruges til at forklare konkrete problemstillinger og til nyfortolkning af klassiske tekster. Blandt de mest bemærkelsesværdige og kendte værker fra de islamistiske ideologer finder man **Sayyid Qutbs *I Koranens skygge*** og **Sayyid Abu Ala Mawdudis *Forståelse af Koranen***. Den person, der skriver en **tafsir**, kaldes for en **mufassir**. Mufassiren kan gøre brug af fem kilder, når han skal fortolke Koranen: Ud over Koranen og **hadith** er det oplysninger fra Profetens følgesvende, **sahaba**, og deres studenter, samt brug af logik og almindelig evaluering af argumenterne, der anvendes. Ud fra disse fem kilder kan en mufassir skrive en tafsir, der uddyber og forklarer Koranens tekster. Det er ifølge Profeten ikke tilladt for en mufassir at fortolke og forklare Koranens betydning udelukkende ud fra hans egen, personlige mening. Men det er netop ved at bruge den metode, at islamister forsøger at argumentere for, at deres militante holdninger har dække i islam.



AL-QAEDAS BRUG AF ISLAMISKE BEGREBER

Det har i høj grad været Al-Qaeda og de militante islamisters strategi at benytte sig af klassiske islamiske begreber som jihad, **tawhid** (Guds enerådighed) og jahiliyyah for at forsøge legitimere deres handlinger religiøst. Det har de gjort ved netop at angribe traditionelle forståelser af kernebegreberne indenfor islam, for eksempel ved at omfortolke hvornår der er tale om offensiv og defensiv jihad. Et eksempel på denne radikale omfortolkning er deres legitimering af selvmordsoperationer. Inden for islam er selvmord ikke tilladt. Det er Allah der giver og tager liv – det er alle muslimer enige om. Men for at kunne gøre brug af selvmordsangreb, omfortolker de militante islamister hvornår der i islamisk forstand er tale om selvmord. De argumenterer for, at der kun kan være tale om selvmord i islamisk forstand, hvis selvmordet skyldes egne egoistiske motivationer. Selvmordsoperationer er ikke egoistiske, men sker for at beskytte islam. Med andre ord er selvmord

til fordel for islam ikke “rigtigt” selvmord, set med de militante islamisters øjne. På samme måde er det ofte de militante islamisters forvrængede brug af andre klassiske islamiske begreber, der er årsag til, at islam ofte uretmæssigt kædes sammen med ekstremisme og den militant islamisme.



ORDLISTE

Abu al-Ala Mawdudi · 42, 44
Abu Bakr as-Siddiq · 12
Abu Hanifa · 41
afgudsdyrkelse, shirk · 26, 37
Ahmad ibn Hanbal · 41
Ali ibn Abi Talib · 18
Al-islamiyyun, islamister · 22 ff
Allah · 10
Al-Shafi'i · 41
antal muslimer
– i EU · 8
– i verden · 8
– militante · 22
– sunni og shia · 18-19
Ayman Al-Zawahiri · 38
bøn, salat · 16
de fem søjler · 16-17
de første generationer · 24, 26
demokrati – og islamister · 26, 31-33
den hanafitiske retsskole · 24, 38, 41
den hanbalistiske retsskole · 38, 41

den malkitiske retsskole · 38, 41
den shafiitiske retsskole · 38, 41
Det Muslimske Broderskab · 30
Fard, religiøse ritualer og pligter · 16
faste, sawn · 16
fatwa, Islamisk juridisk udtalelse · 37
fem søjler, de · 16-17
fiqh, islamisk retsvidenskab · 41
forfædre · 24
følgesvende, Profetens, sahaba · 44
første generationer, De · 24, 26
hadith, normative fortællinger om profetens udredninger · 44
hajj, pilgrimsfærd · 16, 39
hanafitiske retsskole, Den · 38, 41
hanbalistisk · 24, 36, 41
hanbalistisk teolog · 36
hanbalistiske retsskole, Den · 38, 41
hellig krig · 39, 40
Hizb ut-Tahrir · 32
Ibn Taymiyyah · 24, 36-38
imam · 19
Islamisme · 22-47
– og demokrati · 26, 31-33
– og staten · 23, 31-33

islamisk lov, sharia · 17, 23, 37, (38), (41), 43
islamisk retsvidenskab, fiqh · 41
islamisk stat, kalifat · 23
islamisme
– og demokrati · 26, 31-33
– og staten · 23, 31-33
islamistisk ideologi · 22 ff
islamistiske ideologer · 30, 31
islamister, al-islamiyyun · 22 ff
– integrationsorienterede · 30, 31
– antiintegrationsorienterede · 30, 32
– militante · 22, 30, 33, 36, 38, 43, 44, 46-47
ismailiter · 19
jahiliyyah, uvidenhed · 42-43, 46
jihad, anstrengelse eller stræben · 37, 39-40, 43, 46
kalif · 12, 18
kalifat · 23, 32
Koranen · 9, 12-13, 38, 44
korankapitel, sura · 13
kættere · 27
lederskab, religiøst og politisk · 17-18
levevis og sædvaner, Muhammeds · 18, 40
lov, islamisk · 17, 23, 37, (38), (41), 43
madhabib, de sunniislamiske retsskoler · 38, 41

Malik ibn Anas · 41
malkitiske retsskole, Den · 41
modernitet · 17, 26, 42
Muslimske Broderskab, Det · 30
mussafir, en person der skriver en religiøs udredning (tafsir) · 44
Mekka · 16
Muhammed ibn Abd al-Wahhab · 24
Muhammed, Profeten · 10-12, 18, 24, 26, 40, 41, 44
Osama Bin Laden · 40
pilgrimsfærd, hajj · 16
pligt · 16
politisk og religiøst lederskab · 17, 18
Profeten Muhammed · 10-12, 18, 24, 26, 40, 41, 44
Profetens Muhammeds sædvaner og levevis · 18, 38
ramadan, den muslimske fastemåned · 16
retsskole · 38, 41
– Den hanafitiske · 41
– Den hanbalistiske · 24, 41
– Den malkitiske · 41
– Den shafiitiske · 41
religiøs afgift, zakat · 16
religiøse ritualer og pligter, fard · 16
religiøst og politisk lederskab · 17, 18
retsvidenskab, islamisk · 41

ritualer · 16, 26
sahaba, Profetens følgesvende · 44
salaf, salafi, 'forfædre' eller 'de første generationer' · 24
salafisme, salafister · 24
salat, bøn · 16
sawn, religiøs afgift · 24
Sayyid Qutb · 24, 38, 42, 44
selvmordsaktioner · 46-47
shafiitiske retsskole, den · 41
shahada, trobekendelsen · 10, 16
sharia, islamisk lov · 17, 23, 37, (38), (41), 43
shia, fælles betegnelse for shiamuslimer · 19
shia-islam · 17, 18-19
shiamuslimer · 17, 18-19
shirk, den synd at sætte noget i Guds sted · 26-27, 32, 36
stat og islamister · 23, 31-33
sufimuslimer · 27
sufisme · 27
sunna, Profeten Muhammeds sædvaner og levevis · 18, 38
sunni, fælles betegnelse for sunnimuslimer · 18
sunnimuslimer · 17, 18-19, 24
sunniislamske retsskoler, madhabib · 40
sunniteologer og -jurister · 36
sura, Korankapitler · 13

sædvaner og levevis, Profeten Muhammeds · 18, 38
søjler, de fem · 16-17
tafsir, forklaringer til Koranen · 43, 44
tawhid, Guds enerådighed · 46
tolvere · 19
traditionelle sunniteologer og -jurister · 36
trobekendelsen, shahada · 10, 16
umma, muslimsk trosfællesskab · 9
Uthman ibn Affan · 12
Vesten, vestlig · 17, 33, 38
væbnet kamp · 40, 43
zakat, religiøs afgift · 16
åbenbaring · 11-12

